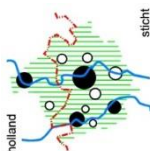

NIEUWSBRIEF

Februari 2016 nr. 2

STICHTS-HOLLANDSE HISTORISCHE VERENIGING

opgericht in 1957

gevestigd te Woerden

werkgebied: de (voormalige) gemeenten: Bodegraven, Driebruggen, Harmelen, Kamerik, Linschoten, Montfoort, Oudewater, Snelrewaard, Willeskop, Woerden, Zegveld
secretariaat: Bastion Willem 33, 3445 DG Woerden / tel: 0348 419 277 / mail@shhv.info / www.shhv.info
bank: IBAN: NL05 INGB 0000 330797 t.n.v. Sticht-Hollandse Historische Vereniging te Woerden
KvK-nummer: 40.46.44.34

Ook zo genoten van een paar dagen 'winter'? Een beetje vorst, zowaar een klein laagje sneeuw, en vooral gladheid. Wie toen door de Rijnstraat in Woerden liep, zag het voor zich. Glibberend probeerden alle weggebruikers, die samen 'de ruimte moeten delen' zich een weg te banen. Dat viel niet mee, ook al niet vanwege de imitatie-Oude-Rijn in het midden van de straat. Ik heb begrepen dat de burgers

verder mogen 'meedenken' over hoe die historische straat er in de toekomst uit moet zien. Opengraven? Dicht laten? Wandelgebied? Ik mijmerde daar wat over, terwijl ik ook zo te hooi en te gras zat te lezen in het mooie boekje "Geschiedenis van het Groene Hart" (Uitgeverij Waanders). Op pagina 158 kwam ik een opmerkelijke passage tegen.

In 1572 waren deze streken bezet door de Spanjaarden. Er ontstond verzet en dat kwam de stad Oudewater duur te staan. Een leger van naar schatting 10.000 man trok op 19 juli van dat jaar de stad binnen met een ... gruwelijk gevolg. Er zouden tussen de 900 en 1.500 burgers worden gedood, deels ook vanwege een pestepidemie die toen heerste. De volgende stad op de lijst was Woerden. De stad werd belegerd en er dreigde hongersnood. En toen ... talloze grote vissen zwommen via de Oude Rijn (nu de Rijnstraat) de stad binnen. Het redde de bevolking en het beleg werd korte tijd later opgeheven. Een raam in de Petruskerk verbeeldt dit wonder nog altijd.

Dus, wie van vissen houdt en over de Rijnstraat nadenkt ... Overigens, over vissen gesproken. Dat doe ik ook nu, onder u als leden en lezers. Ik hoop aan de hengel enkele van u de treffen die het bestuur en de commissies / redactie van Heemtijdinghen willen komen versterken. We hebben **DRINGEND** versterking nodig. Door komende bestuur mutaties hebben we zeker twee extra bestuursleden nodig. Ook in de redactie zoeken we extra ondersteuning. Daarnaast zoeken we leden die ons op vrijwillige basis kunnen helpen met de IT-werkzaamheden rond onze websites, en dergelijke. Wat ik stilletjes hoop is dat het wonder van de Rijnstraat zich herhaalt en dat er een paar grote, mooie vissen aan de hengel komen. U snapt hem: denk er serieus over na. Ik kan u uit ervaring verzekeren dat vrijwilligerswerk voor de SHHV leuk is (ik doe het voorzitterschap nu bijna een jaar) en dat het nog leuker wordt als u ons komt helpen. U weet mij te vinden maar natuurlijk kunt u ook terecht bij mijn collega-bestuursleden en bij de commissies of redactie.

Hartelijke groeten en ... dank!

Niek de Kort

Contributie 2016

Het nieuwe contributiejaar is begonnen. Voor leden geldt evenals in 2015 een contributie van € 25,00 per jaar; partnerleden en junior-leden betalen € 10,00 per jaar. De contributie (en een vrijwillige extra bijdrage, die wij zeer op prijsstellen) kan worden overgemaakt worden op onze

NIEUWSBRIEF

Februari 2016 nr. 2

bankrekening: **NL05 INGB 0000 330797** t.n.v. Stichts-Hollandse Historische Vereniging te Woerden. Vermeld uw lidnummer (dat vindt u op uw lidmaatschapskaartje en op de envelop met Heemtijdinghen) en geef de naam van de vereniging nauwkeurig aan, zoals hierboven.

Ontvangt u de Nieuwsbrief per post?

Het bestuur verzoekt de leden die de Nieuwsbrief per post ontvangen, maar ook over een e-mailadres beschikken, dit aan ons door te geven zodat we u voortaan via de email kunnen berichten. Dit bespaart ons print- en verzendkosten en geeft u de mogelijkheid om in de NB vermelde links naar andere websites aan te klikken. Bovendien kunnen we ook andere informatie over SHHV direct naar u toesturen.

Aankondiging van de Ledenvergadering

De Algemene Ledenvergadering van de SHHV vindt dit jaar plaats op **dinsdagavond 22 maart 2016** van 19.00 tot 19.30 uur in de Dam te Woerden. Aansluitend volgt de lezing van de heer Rasch over kastelen in de regio zie hierna. De stukken voor de jaarvergadering worden van te voren per e-mail aan de leden verzonden en zijn ook ter inzage op onze website www.shhv.nl. De stukken zijn tevens in te zien vóór aanvang van de vergadering.

Programma van activiteiten

Maandag 15 februari

Lezing over het veelgeprezen boek

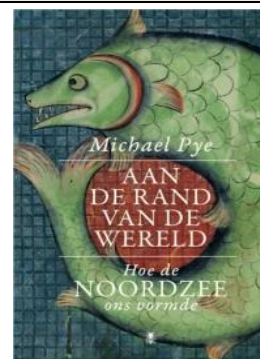
"Aan de rand van de Wereld, oftewel hoe de Noordzee ons vormde"

door mevrouw Mr. Drs. Ina Bertsch

in Het Kasteel, Prinsenzaal van 20.00-22.00 uur

toegang gratis

In het begin van onze jaartelling werden de Noordelijke zeeën volgens vele - vaak mediterrane -schrijvers "de zee van de eeuwigdurende duisternis" genoemd of een oord waar afschrikwekkende monsters zoals de Leviathan huisden. De bekende Romeinse historicus Plinius de Oudere (circa 23-79 na Chr.) schreef in zijn beroemde *De Naturalis Historia* over het moerassige gebied ter hoogte van de huidige grens tussen België en Nederland dat het niet de moeite loonde om het te veroveren. In oudere historische boeken wordt benadrukt dat na het vertrek van de Romeinen het toch al armzalige gebied rond de zeeën van Noord Europa helemaal in duisternis en verwording werd gedompeld.

Het boek *Aan de rand van de wereld* van de Britse historicus Michael Pye laat een andere wereld zien: die van de handelsroutes en kustgebieden van het Noorden, waarlangs langzamerhand de eerste grote stappen werden gezet richting ons monetaire systeem, een rechtvaardige justitie, de moderne wetenschap en een opener visie op liefde en seks. Door overzees contact konden deze ideeën zich verspreiden en kreeg de Noord-Europese identiteit definitief vorm. In deze lezing wordt de redenatie van Pye aan de hand van de vele verhalen en illustraties gevolgd.

NIEUWSBRIEF

Februari 2016 nr. 2

De lezing wordt gegeven door **Mevrouw Mr. Drs. Ina Bertsch**, afgestudeerd als historica, met als specialisatie Middeleeuwse geschiedenis en cultuur en heeft ruime ervaring met lezingen, en cursussen.

Voorankondiging lezing Kastelen tussen Utrecht en Harmelen
Na de Algemene ledenvergadering op 22 maart, 20.00-22.00 uur
Door de heer Cees Rasch

In de Prinsenzaal van het Kasteel, Woerden
Toegang gratis

Vanaf de 11^e eeuw is het landschap ten westen van de stad Utrecht sterk veranderd. Door een sterke groei van de bevolking moesten er in de stad meer woningen worden gebouwd. Ook ontstond er een groeiende behoefte aan voedsel. De problemen konden worden opgelost door de moerassen buiten de stad te ontginnen. Om mensen en vee in de nieuwe nederzettingen te beschermen tegen rondzwervende bendes werden torens gebouwd; eerst van hout en later van steen. Toen enkele eeuwen later de veiligheid van de bewoners was gegarandeerd, werden de torens uitgebreid tot luxueuze kastelen. Tussen Utrecht en Harmelen hebben zo'n 15 kastelen gestaan. Enkele kastelen zijn in onze tijd nog aanwezig, zoals de bekende ridderhof-stad Den Ham, in 1646-1647 afgebeeld vanuit het oosten door Roelant Roghman.

Ridderhofstad Nijeveld stond ten westen van De Meern, in het toekomstige recreatiegebied in Leidsche Rijn. Het kasteelterrein is nu opgenomen in het De Milan Viscontipark in de nieuwe woonwijk Veldhuizen. Dit kasteel stond er in ieder geval al in 1288 en de oudadellijke familie Van Zuylen van Nievelt ontleent haar naam mede aan dit goed/kasteel.

De lezing wordt gegeven door Kees Rasch, oud-voorzitter van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens. Hij heeft diverse artikelen over de historie van de voormalige gemeente Vleuten-De Meern gepubliceerd.

Voorjaars excursie naar Kasteel Nijenrode
Vrijdagmiddag 18 maart
Aanvang: 14.00 uur bij ingang van het kasteel

In de bijlage treft u de beschrijving van deze excursie aan en hoe u zich kunt aanmelden.

Overige zaken

Nieuw ontdekt portret van Paus Adrianus

In Paushuize te **Utrecht** is een nieuw ontdekt portret te bewonderen van paus Adrianus VI (Adriaan Floriszoon 1459-1523). Het is een vermoedelijk achttiende-eeuws portret door een onbekende meester. De manier waarop Adrianus is afgebeeld is duidelijk gebaseerd op het beroemde portret dat de Utrechtse kunstschilder Jan van Scorel van hem maakte.

NIEUWSBRIEF

Februari 2016 nr. 2

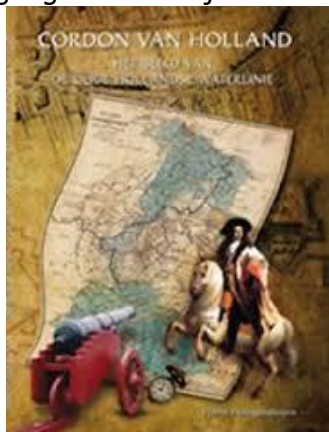
Dat portret is verloren gegaan, maar een kopie ervan is nog bewaard gebleven en hangt in het Centraal Museum te Utrecht.

Voor de beschouwer links op het portret is het wapenschild van de paus aangebracht, met de drie wolfsangels en zijn wapenspreuk 'Patere et Abstine' ("verdraag en onthoud u"). De foto toont het gedeeltelijk gerestaureerde werk.

De nieuwe aanwinst zal tijdens de maandelijkse rondleiding te bewonderen zijn, elke laatste zondag van de maand om 11.00 uur (vanaf 10.45 uur verzamelen op de binnenplaats). Meer informatie is te vinden op de website www.paushuize.nl

Boek: Cordon van Holland, het beeld van de Oude Hollandse Waterlinie

In dit Jaar van het Boek vraagt de Stichting het Groene Hart aandacht voor het boek 'Cordon van Holland. Het beeld van de Oude Hollandse Waterlinie'. Historicus Harm Hoogendoorn beschrijft de totstandkoming in het rampjaar 1672 van de waterlinie, die Nederland behoedde voor een totale ondergang. In korte tijd moesten honderden hectares weiland volstromen met water, om zo de oprukkende

Fransen een halt toe te roepen. Dat lukte pas op het laatste moment. Toen de Franse legermacht eind juni de stad Utrecht binnenmarcheerde, waren de inundaties enkele tientallen kilometers verderop nog volop aan de gang. *"Want de aerdt der Hollanders is soodanigh, dat als haer noodt en de periculen (gevaren) niet seer claer voor ogen comen, sy geensins gedisoneerd (aangezet) connen worden om naer behooren te vigileren (waken) voor haer eigenen securiteijt"*, zo citeert Hoogendoorn een onbekende schrijver. De publicatie is een goudmijn voor cartografen en historici. Er is een groot aantal kaarten in opgenomen en fraaie luchtfoto's van het gebied tussen Muiden en Gorinchem met restanten van de waterlinie in het

landschap met informatie over de vestingsteden in de linie: Woudrichem, Gorinchem, Nieuwpoort, Schoonhoven, Oudewater, Woerden, Nieuwersluis, Weesp, Naarden en Muiden.